

Zeggenschap begint bij VS-netwerken en zelfleiderschap

In 2020 werd het Chief Nursing Officer (CNO)-advies 'Niets over ons zonder ons' (Buurman, 2020) en de hierop volgende verkenning 'Over zeggenschap gesproken...' (Van Gestel et al, 2020) gepubliceerd. Sindsdien staat zeggenschap – als middel voor professionele positionering en ontwikkeling van onder andere verpleegkundig specialisten – en kwaliteit van zorg hoog op de agenda van de zorg in Nederland.

Het ministerie van VWS wil deze ontwikkelingen graag monitoren vanuit het belang dat het ministerie toekent aan professionele zeggenschap van verpleegkundigen en verzorgenden als belangrijke en grootste beroepsgroep in de zorg in Nederland. Met de monitor 'Zeggenschap in de Zorg' kunnen zorgorganisaties de mate van zeggenschap op organisatieniveau meten en volgen. Daarop voortbordurend is het Landelijk Actieplan Zeggenschap & Veerkracht opgezet, met als doel de professionele zeggenschap van zorgprofessionals merkbaar te verbeteren en de veerkracht te versterken. Dat zijn mooie bewegingen. Toch ben ik net als velen érgens verbaasd dat het nodig is.

De VS-netwerken zouden veel meer 'aan de voorkant' betrokken willen worden en meer zeggenschap hebben

De focus bij dit alles ligt vooral op de werkplek, maar is het niet gewoon iets wat we in het geheel moeten omarmen en, meer nog dan nu, tot in al onze vezels moeten laten doordringen? Dit kun je eigenlijk niet 'een beetje' doen, toch? Aanleiding voor het bestuur van V&VN VS om kritisch te kijken wat het eigen aandeel kan zijn.

We zijn (als beroepsgroep) een onderdeel van V&VN. Het V&VN VS-bestuur zet zich in om onze missie en visie uit te dragen. Samen met de commissies en netwerken werken we de strategie uit die de ontwikkeling van ons beroep vormgeeft en daarin zijn al veel wapenfeiten behaald. Inmiddels zijn we met bijna 4000 leden. Het aantal groeit hard en die groei zal zich doorzetten, zeker nu de opleidingsplekken verder uitgebreid worden.

Des te meer reden om stil te staan bij hoe we de dingen doen, en waarom.

De conclusie is dat de kracht, kennis en kwaliteiten die bij de VS-netwerken liggen, misschien niet genoeg worden benut. Het bestuur acteert relatief vaak op inhoud, en benut daarmee misschien onvoldoende de expertise in het veld. De VS-netwerken zouden veel meer 'aan de voorkant' betrokken willen worden en meer zeggenschap hebben. Het bestuur kan meer vrijgespeeld worden voor bijvoorbeeld deelname aan landelijke tafels, waar we het beroep verpleegkundig specialist als kans bij het oplossen van de uitdagingen in de zorg voor het voetlicht kunnen brengen.

Dat vraagt een andere manier van denken en werken, waarbij goed naar de randvoorwaarden gekeken moet worden om het geheel tot een succes te maken. Het bestuur werkt hiertoe aan visie, missie en strategie op de VS-netwerken. Hierin zal worden opgenomen hoe de VS-netwerken en het bestuur elkaar kunnen versterken en wat daarvoor nodig is. Er moet een profiel van de VS-netwerken opgesteld worden waar verantwoordelijkheden aan kunnen worden overgedragen.

Maar het helder in positie brengen van de netwerken leidt niet automatisch tot meer zeggenschap, wijst onderzoek naar zelfstandig leiderschap in de gezondheidszorg uit (P. van Dorssen, 2020). Essentieel blijkt zelfleiderschap van de individuele VS, en dát is te trainen. Laten we elkaar daarbij vooral helpen! De commissie Netwerken zal daaraan ook haar steentje bijdragen! Wij, ons beroep, en de patiënten zullen er wel bij varen.

Agnes Offenber

Agnes Offenber is verpleegkundig specialist AGZ en senior beleidsadviseur V&VN VS.